

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

96. An Episcopus ex vi consecrationis sit adstrictus voto obedientiae ad firmitatem status emissae? Ex quo infertur quod Episcopus non possit Episcopatum deferere, nec ad aliu[m] se transferre sine ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

RESOL. XCVI.

An Episcopus ex vi consecrationis sit adstrictus voto obedientie ad firmitatem status emissæ?
 Ex quo inferitur, quod Episcopus non potest Episcopatum deserere, nec ad alium se transferre sine dispensatione Pontificis, nec etiam ad Religionem transire.
 Ex p. 12. tract. 1. Ref. 96.

§ 1. **A**firmatiue respondet D. Th. 2. 2. q. 174. art. 4. § 8. & clarius q. 181. art. 4. & q. 189. art. 7. & Opus. 18. Et sentit hoc votum esse solemne; & in eo fundari, quod Episcopus non potest Episcopatum deserere, nec ad aliud se transferre sine dispensatione Pontificis. Quam sententiam secuti sunt Carthusian. Opus. de regimine Episcoporum, art. 3. Soto lib. 10. de iust. q. 1. art. 4. & Vvaldens. in tom. 3. doctrinalis fidei, lib. 3. tit. 2. cap. 17. Et hoc putant necessarium ad veritatem status Episcopalis; quia existimant non posse statum perfectionis sine voto solemni consistere. Et ratione huius voti indicat etiam D. Th. in institutione Episcopi interuenire professionem solemnem, per quam Episcopus in statu perfectionis constituitur. Cum autem D. Th. fateatur hoc votum esse dispensabile per Papam, & id neget de votis solemnibus Religiosorum, necesse est, vt non eodem modo de virtutibus solemnitate sentiat: ac proinde solemnitatem huius voti Episcopalis esse tantum quali extrinsecam, & accidentalem, ac iure humano introductam. Et ideo in præcedenti puncto dixi D. Thomam in ea opinione fuisse, vt vinculum Episcopi cum sua Ecclesia non sit iure diuino indissolubile.

2. Verum his non obstantibus, Pater Suarez de Religione, tom. 3. lib. 1. cap. 16. num. 25. putat huiusmodi voto adstrictum non esse Episcopum, quia ad firmitatem, ac stabilitatem status Episcopalis hoc votum necessarium non desideratur: deinde nullum est fundamentum talis asserendi voti, cum consecrationi prædictis nullum esse adiunctum votum de variis expressis formulis pateat.

3. Dicendum est itaque quod sententia D. Th. si intelligatur de voto proprio, quod in promissione Deo facta consistit, non est probanda, quia nullum fundamentum habet; & cum votum de se sit voluntarium, & consilij, non potest sine fundamento cogente affirmari, aut credi necessarium. Et declaratur, ac probatur; quia in primis consecrationi Episcopi, vt sic, nullum peculiare votum ex iure diuino, vel humano annexum est: nam de voto castitatis dicendum est solum esse consecrationi Episcopi coniunctum, quatenus illa consecratio supponit sacrum Ordinem, cui annexum est tale votum, vel obligatio castitatis, non iure diuino, sed Ecclesiastico. Potuisset autem Ecclesia illud coniungere ordinationi Episcopi, & non Sacerdotis, id tamen non fecit: idcirco nunc non est alia obligatio castitatis in Episcopo, quam in Sacerdote; licet forte ex circumstantia personæ, in Episcopo sit maior. De voto item paupertatis, & obedientiæ res est manifesta, Idemque de quocumque voto aliquid faciendi ex vi consecrationis: nullum enim tale potest cum fundamento cogitari, nec in eo, qui absolute renunciauit Episcopatu, aliquid eiusmodi reperitur: vt ex cap. inter corporalia, colligitur. Et tamen in illo manet quiddam consecrationi Episcopali annexum est. Idemque est de illo, qui sine titulo alicuius Ecclesiæ Episcopus consecratur: nam cum illi non imponatur Pastoralis cura, non potest votum illius emittere.

4. Deinde nec tale votum fit ab Episcopo electo, & confirmato, acceptante, & suscipiente pastorem curam. Quia vel illud votum est de præstandis, ac exequendis actionibus sui muneris, vel de perseuerando in illo munere: neutrum dici potest: ergo. Probat prior pars: tum quia vel illud votum cadit in solas actiones, ad quas Episcopus tenetur ex præcepto Charitatis, vel iustitiæ ratione officij, & sic non est verisimile imponi tale votum ex obligatione, cum prior obligatio sufficiat. Nec peccatum Episcopi omittentis actiones debitas ratione officij habet speciale malitiam Sacilegij contra votum, sed solum quam habet ex transgressione officij, vel præcepti. Vel illud votum esse creditur de aliquibus operibus supererogationis, quæ aliàs non sunt in præcepto, & tale votum esset nimis onerosum, & propria sponte raro, vel nunquam fit: nec credo posse Episcopum per Ecclesiam cogi ad illud emittendum: imo indefinitè factum esset indiscriminatum: & constat de nullo particulari actu fieri. Nam si Episcopus in sua institutione aliqua in particulari promittit, vel iura, illa non sunt vota specialia Deo facta, vel humanæ promissiones, vel iuramenta, quibus fortiores obligationes magis confirmantur: Vt videre licet in cap. ergo N. de iur. iurand. & in forma iuramenti, quæ in Pontificali Rom. habetur.

5. Altera verò pars de voto perseuerandi in munere probatur: primò ex dicto cap. Nisi enim pridem, in fine. Vbi dicitur, Episcopum esse ligatum nexibus præceptorum, ne valere possit ad Religionem transire sine licentia Papæ: & non dicitur esse ligatum voto. Secundò, ex eodem cap. §. Verum si, vbi illa obligatio perseuerandi in fide data fundari dicitur: Fides autem data fuit non per votum proprium Deo factum, & speciale, sed per pactum ipsum inclusum in acceptance talis muneris cum tali onere, & obligatione lege Ecclesiastica præscripta. Tertio, quia hæc obligatio sufficit, & ideo ultra illam non est cur cogatur Episcopus ad superaddendam voti obligationem; neque ipse sua spontanea voluntate tale votum facere intendit; nec vult se amplius obligare, quam iure diuino, vel Ecclesiastico teneatur. Quarto, quia quando cum aliquo dispensatur, vt renunciet, vel transeat ad alium Episcopatum, non censetur fieri dispensatio in aliquo voto, alioqui talis dispensatio sine sufficienti causa facta, esset nulla; quod est incredibile, vt iam ostensum est. Nam si implicatur illa conditio, vt renunciatio, vel translatio non fiat sine licentia Romani Pontificis, actus sine vilo scrupulo recipitur, vt validus communi vsu Ecclesiæ, quidquid sit de honestate illius, vel culpa ob defectum rationabilis causæ.

6. Vnde ad præcipuam difficultatem, propter quam hæc omnia diximus, respondemus ad immutabilitatem status Episcopi sufficere moralem obligationem permanendi in illo munere, ortam ex pacto inito cum Ecclesia, & in cluso in ipsa acceptance Episcopatus cum conditionibus præscriptis, vel ex mutuo consensu contrahentium, vel ex iure Pontificio. Imo existimo ad rationem status sufficere pactum esse perpetuum, à quo recedere quis non possit sine consensu alterius contrahentis. Ideoque licet à Pontificibus non esset addita illa conditio, quod Episcopus non possit deserere suam Ecclesiam sine sua licentia, satis esset ad rationem status, quod non possit illam dimittere sine consensu ipsius Ecclesiæ, seu eligentium Hucusque Suarez.

7. Sed auersus illum acriter insurgit nouissimè ex Clericis Minoribus Pater Thomas Hurtadus variar. tom. 2. tract. 12. cap. 1. §. 9. limit. 2. n. 1604. sequens sententiâ D. Thomæ. Verum ego sententiam Patris Sua-

Sup. hoc etiã cursum in to. 8. tract. 4. ex doct. Ref. 73. §. sed, in principio.

DE
IIA
IVV
I

rez satis probabilem existimo, quam tuetur etiam nouissimè Pater Gerunda de *Episcopo*, tom. 2. lib. 8. dist. 13. cap. 3. num. 15.

RESOL. XCVII.

An in Consecratione Episcopus obligatur voto, vel iuramento ad Apostolorum limina visitanda? Et quid si legitimo impedimento detentus fuerit? Ex p. 42. tr. 1. Ref. 97.

§. 1. Sanchez in *summa* tom. 1. lib. 4. cap. 15. n. 12. docet hanc obligationem esse voti personalis, quod tamen instar realis obligat, & posse per alium impleri: nam itylus habet & explicat hoc votum, vt per seipso, vel alios id præsentent Episcopi; atque ita solent committendo alicui Romæ vt id nomine Episcoporum, præsertim distantium faciant: nam id est de ratione voti personalis à sciente perpetuum sibi esse impedimentum, vt ab alio, emittentis nomine, possit adimpleri: & videtur approbatum ab Ecclesia sciente, nec obligante, vt aliàs hoc votum impletur, & sane si fecus intelligeretur esset impossibile Episcopis longè distantibus, necnon irritum, cum impediens esset residentiam iure diuino ab ipsis debitam; Tandem addit Author etiam existentem Episcopum Romæ satisfacere, si impleat hoc votum per alterum.

Verum circa superius dicta à Patre Sanchez multas habet difficultates Pater Gerunda de *Episcopo*, tom. 2. libro 8. dist. 13. cap. 3. num. 17. [Primo hanc singularum aliarum partium huius formulæ, non esse voti, sed iuramenti promissorij super ostendi, quam specie distingui ab obligatione voti sæpè hinc docui. Deinde dico non promanare à natura voti personalis per modum realis emissi posse Præsulem per alium satisfacere huic obligationi, sed ratione modi, ac formulæ sub qua promissit, vt patet ex supra exarata per illam clausulam. *Quod si legitimo impedimento detentus fuero, præfata omnia adimplebo per certum Nuntium, &c.* Neque scio aliter vsum habere, eo præsertim, quod in dicta forma multas amplectitur personas promouendus iurans; quibus de sensu propriæ Ecclesiæ instructis possit totum hoc negotium committere. Neque facile dederim manum Sancho, vt asseram, absque legitimo impedimento Præsulis posse hanc rem transigi, cum expressè caueatur id in forma iuramenti; imò vt patet è clausula penultima, legitimum impedimentum promittit Episcopus, per legitimas probationes se docturum, easque remissurum ad Cardinalem proponentem in Congregatione Sacri Concilij, tamen si facili negotio admitti relationem Ecclesiarum longè distantium, non negauerim ob longitudinem, periculūque itineris, & ob alias quæ solent afferri, tricas impediētes viatores. Neque quod adfert Sanchez de impedimento residentie aliquid probat, cum huiusmodi obligatio satis abundè circumspēta sit, atque attemperata, vt ex Italia. Insuperque adiacentibus: tertio quoque anno teneantur Episcopi Romam adire: Galli Hispani, Germani, Belgæ, Boemi; Hungari, Poloni, Angli, Scoti, Hiberni, ac similes quinto quoque anno, ac decimo cæteri è remotioribus regionibus, vt Asiaticis, ac noui Orbis. Denique vltimū Sanchez placitum non approbo, vt potè contra expressum iuramentum, quo se vincit Episcopus. Itaque in Curia Romana existens Antistes, ni legitimo infirmitatis, vel alio impedimento detentus, non posset, neque suæ satisfaceret obligationi, si munus hoc alteri demandaret.] Hucusque Gerunda.

Sed licet sententiam Sanchez sequatur nouissimè Paulus Squillante de *Prinip. & obligationib. Episcoporum*, p. 1. cap. 9. n. 4. Ego tamen magis adhæreo opinioni P. Gerunda.

RESOL. XCVIII.

An Consecratio Episcopi inducat circumstantiam necessario in confessione explicandam? Et deducitur à fortiori certum esse fornicationem Episcopi nondum consecrati, nec sacro Ordine initiati, secluso scandalo, non excedere malitiam simplicis fornicationis. Ex p. 12. tract. 1. Ref. 98.

§. 1. Affirmatiuè respondet Fagund. *præcepta* lib. 4. cap. 3. num. 8. asserens, quod si Episcopus iam sit consecratus, non satisfacere dicendo in confessione se peccasse contra statum, sed teneri declarare circumstantiam consecrationis: quia status Episcopalis est multo perfectior & sanctior, quam status religiosi; vnde si status Religiosi est circumstantia notabiliter augens peccatum, multo magis erit status Episcopalis, Nugnus verò in *addit. ad 3. part. quæst. 9. art. 2. dub. 3. conclus. 2. & 3.* addit teneri Episcopum istam circumstantiam explicare in quocumque peccato mortali: quia Episcopi ratione proprii status tenentur ad perfectionem vitæ Christianæ habendam, at huic perfectioni ex æquo repugnat quandoque peccatum mortale.

Sed ego alibi negatiuam sententiam docui, quam me citato nouissimè sumam doctus, & amicus meus Pater Perez de *Sacramento penitentiae*, disput. 28. sect. 12. numero 2. Ratio est quia nullam aliam obligationem ad castitatem habet, quam ratione voti annexi Ordini sacro; ergo eiusdem rationis est fornicatio Episcopi, ac fornicatio cuiuscumque in Ordine sacro constituti. Quod intellige, nisi fornicatio illa ab Episcopo commissa ita publica esset, vt scandalum caufaret: tunc enim specialis malitia ex status, ac officij circumstantia contraheretur; æque esset necessitudo in Confessione explicanda; quia delinqueret aduersus specialem officij obligationem, qua tenetur subditos pascere verbo, & exemplo.

Ex his apparet à fortiori certum esse fornicationem Episcopi nondum consecrati, nec sacro Ordine initiati, secluso scandalo non excedere malitiam simplicis fornicationis. Ratio est, quia nulli obligationi speciali ad castitatem præter communem omnibus aliis aduersatur, & solo iure Ecclesiastico, statui Episcopali annexitur specialis castitas ratione ordinis sacri. Quare sicut non obstant maiori perfectione status Episcopalis in ordine ad alios perfectiores, nullo iure est ei annexa paupertas, quæ tamen est de essentia status Religiosi, & si minus perfectus, ita nec castitas nisi de iure Ecclesiastico ratione Ordinis sacri, qui necessariò præmittitur consecrationi Episcopali: Ergo si Episcopus est tantum electus, & confirmatus, & nondum in sacris constitutus, non tenetur ratione status ad castitatem specialem. Vnde pace viri docti puto non bene dici à Nugno, necesse esse Episcopum in omni peccato mortali, etiam interno, vel occulto circumstantiam sui status explicare. Patet, quia, vt constat ex dictis, secluso scandalo, circumstantia huiusmodi status non transfert peccatum ad aliam speciem licet illud aggrauet ratione maioris obligationis, cum Episcopus debet procurare perfectionem.